

Allahü Teâlâ bir insanın küfrünü neden istesin?

İsmail CAN: Hz. Mevlânâ, “Küfrümüz kaderden ise razıyız, bizden ise razı değiliz (tevbe ederiz)” diyor. Allahü Teâlâ vaad ve vaidinden dönmediğine göre ve bu dünyaya imtihan için gönderdiğine göre bir insanın küfrünü neden istesin? Zulüm olmaz mı? Yani imtihana ne gerek var o zaman?

1- Hazret-i Mevlânâ bu sözünde kadere rızâ ve teslimin faziletini işliyor. “Küfür bile olsa, eğer kaderden ise teslim oluruz” sözü, bir iç aydınlığının sesidir. Bu iç aydınlığı ise elbette îmânın tezâhürüdür ve göstergesidir. Böyle bir teslimiyet Allah katında makbule şâyândır. Çünkü burada isyan yok, gaflet yok, dalâlet yoktur. Burada teslimiyet vardır, rızâ vardır, Allah’ın takdirine boyun eğme vardır. Bu da bir îmân hâlidir.

2- Bu söz, beşerin fiil ve davranışlarında kader sınırına kadar sorumlu olduğunu gösterir. Yani bizim için kederde ne yazılı olduğu değil; bizim imanımız, niyetimiz, yönelişimiz ve amelimiz önemlidir. Biz bir yeminli büro gibi kader okuyucusu değiliz. Biz yaptıklarımızdan sorumluyuz ve eğer bunlarda kusurumuz varsa tövbe ederiz. Kederde ise kusur yoktur. Biz tövbeye muvaffak olursak şüphesiz bu da kaderin takdiriyledir. Kader zulmetmez, adâlet eder.

3- Küfürden maksat, zâhirde küfür gibi yorumlanan davranışlar ve sözler de olabilir. Yani bu söz için, “zahirde sizin küfür saydığınız ve eleştirdiğiniz davranışlarımızı biz bâtında kader ile birleştirdik ve bunu hakka ulaşmak için bir yorum ve yol eyledik” tarzında bir açıklama getirilebilir. “Ene’l-hak” diyen Hallac-ı Mansur’un, kendi bütünlüğü içinde hakkı ifâde etmesine karşılık, zâhir mânâda küfür sayılan bu sözden dolayı idam edilmesi gibi. Hazret-i Mevlânâ’nın da semâna, neyine, yorumlarına